

PREJEDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 8 (stara I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

AROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50, mesečna K 1.50; za Nemčijo celoletno K 21.60; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30.—.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, H., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna pettirsvotca 20 vin., pogojen prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Inzerate sprejema upravništvo. Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštnine proste.

Posamezne številke po 6 vin.

Ogrski viharji.

Khuenova dobra volja in Khuenova moč sta prišli v usodepolno navskrižje; iz notranjih ogrskih težav se razvija popolna avstrijsko-ogrsko kriza in v Budimpešti že razsajajo viharji, o katerih naši patriotje najbrže niti v sanjah ne vedo, kaj utegnajo streti in polomiti. Slavonsko madjarski grof se je trudil, kolikor je le znal in mogel, za tisto, kar imenujejo avstrijski oficijelni krogi »dobro stvar«. Dve leti strjiški oficijelni krogi »dobro stvar«. Dve leti strjiški oficijelni krogi »dobro stvar«. Dve leti strjiški oficijelni krogi »dobro stvar«.

Ali stari mešetar ima smolo. Militarizem noče ničesar slišati o kupčiji; zahteve ima, ali plačati ne mara. Z Justhovo stranko se Khuen sploh ni mogel pobotati, zakaj ta zahteva splošno volilno pravico, katere pa se ministrski predsednik ne upa predložiti, ker mu ne dovoljuje posestniki političnih privilegijev, lito blaženi posestniki političnih privilegijev, lito blaženi posestniki političnih privilegijev, lito blaženi posestniki političnih privilegijev.

To je že nekaj. Zakaj lani so Košutovci prisegli Justhovcem sveto zvestobo v boju proti brambni reformi in so letos v štiriindvajsetih urah opustili vsako resno opozicijo, se ne more verjeti, da jim gre resno za razširjenje demokratičnih pravic. Košut in Apponyi in Andassy dobro vedo, da resolucija, ki izreka, da ima samo parlament pravico razpolagati z rezervisti, tako dolgo nima zakonite veljave, dokler vladar ne potrdi takega zakona. Komedija je očitna in vpraša se le, čemu jo Košutovci igrajo. Pa tudi to je lahko povedati. Splošne volilne pravice ne marajo, in zato potrebujejo plašček, da zagrnejo z njim svoje sovraštvo do prave demokracije. Navidezno je njih »boj« revolucionaren, v resnici je brezpomemben. Efekt je ta: Oni so dobili nekaj za videz, s čimer se lahko postavljajo. Khuen Hedervary pa je dobil njihovo indirektno pomoč in je pravzaprav napravil jako dobro kupčijo.

Ali smola! Z Dunaja mu pljujejo v skledo. Avstrijska vlada protestira proti »kršenju kronskih pravic«, vojno ministrstvo protestira proti vtičanju v militaristične privilegije, ogrska vlada dobiva z Dunaja ogorčene uradne dopise in Khuenova kupčija prihaja v nevarnost, da se popolnoma ponesreči. Zakaj če se ne more Košutova stranka pobohati vsaj z navideznim uspehom, je prisiljena, da se vrne v boj ter začne zopet z obstrukcijo.

Če ta brambna reforma, ki ne obsega skoraj nič drugega, kakor nova bremena za ljudstvo v avstrijski in v ogrski polovici monarhije, nikoli ne postane zakon, se demokraciji zaradi tega ne bo treba jokati. Ali poučna je konfuznost militarizma, ki ne pozna svojega položaja in še vedno misli, da je njegova moč v državi tako absolutna, da se mora izvršiti njegova volja brez cene in brez vsake koncesije. Košutovci mu ponujajo svojo pomoč takorekoč zastopaj; samo nekoliko teorije bi jim imel dati v zameno. Khuen Hedervary mešetarji pri tem na žive in mrtve in ima kupčijo pravzaprav že gotovo. Ali militarizem se naenkrat zritne in zakriči: Ne!

Kaj naj počno Košutovci, kaj naj počne Khuen? Seveda — Khuen pojde še enkrat na Dunaj. Ali med tem se poostrujejo okoliščine. V Budimpešti in sape se izpreminjajo v viharje. Sobotna seja ogrskega državnega zbora je bila že polna burnih, divjih prizorov. Pričela se je z dolgimi debatami o zapisniku zadnje seje, potem so se nadaljevale debate o opravlilniku. Opozicija je napadala predsednika Navaya zaradi nekaterih izjav o opravlilniku, ki jih je bil podal, preden je bil izvoljen za predsednika. Navay se je srdit zagovarjal, opozicija pa je protestirala, da govori o takih rečeh s predsedniškega mesta, namesto da bi šel na svoj poslaniški prostor. Ker se ni zmenil za te proteste, je opozicija pismeno zahtevala tajno sejo; on pa je zmečkal vlogo in jo vrgel na tla. Tedaj so se pričeli nepopisni škandali, vsled katerih se je morala seja trikrat prekiniti, nazadnje pa vendar odrediti tajna seja, na kateri je Navay podal neko izjavo.

Vidj se torej, da ima Justhova stranka še vedno dovolj moči, da vzdržuje obstrukcijo. Samo militarizem, ki je popolnoma brez glave, more v teh razmerah goniti še Košutovo stranko nazaj v obstrukcijo.

V kratkem dobi tudi avstrijski državni zbor opravka z brambno reformo. Dogodki na Ogrskem bi ga lahko poučili, da nima nobenega povoda opravljati hlapčevske službe za ta konfuzni militarizem. Avstrijski parlament nima pomagati vojaški avtokraciji zoper moderniziranje razmerja med ljudstvom in militarizmom, in tudi nima povoda podpirati madjarske oligarhe v boju zoper splošno volilno pravico. V sedanjih razmerah bi storil avstrijski državni zbor najpametnejše, če bi odklonil vsako razpravo o brambni reformi, dokler ne vidi, kaj se zgodi s to rečjo na Ogrskem. Patriotizem, ki bi v tem položaju z obema rokama žrtvoval militarizmu, bi bil na vsako plat predrag.

Sladkorna komedija.

Minuli teden je bila na Dunaju z velikim hropom naznanjena sladkorna anketa. V narodno-gospodarskem odseku vlada že dalj časa štrajka. Socialno-demokratični poslanci so druzali in druzali vlado, da napravi konec sladkornemu oduševanju. Ampak vse besede, vsi predlogi so bili bob ob steno. Vlada se ni zgenila. Sama ni pokazala prav nobene iniciative: samostojno delo parlamenta pa je ubijala in pre-

nijakom, in njih rdečkasto kamenje se je bleščalo na solncu. To je bila torej največja, najlepša palača sveta z enajst tisoč dvoranami, ki so obsegale najčudovitejše umetnine človeškega duha! Ali Pierre se je v svojem razočaranju zanimal le za visoko desno pročelje, ki je obrnjeno proti ulici; zakaj vedel je, da so tam v drugem nadstropju okna papeževga zasebnega stanovanja. Dolgo je zrl v ta okna; pravili so mu bili, da je peto na desni okno spalnice, koder je vsako noč do pozne ure videti gorečo svetilko.

Kaj je bilo za temi bronastimi vrati, za tem svetlim pragom, ki je spajal vsa kraljestva zemlje s kraljestvom božjim, čigar vzvišeni zastopnik se je bil zaprl med te visoke neme zidove kakor v ječo? Iz daljave je ogledoval te z debelimi četverooglatimi žebli okovane kovinaste duri in se je vpraševal, kaj pač branijo ta trda stara trdnjavska vrata, kaj je za njimi skriven, zazidanega? Kakšen svet najde za njimi, kakšen skrbno v temi skrivi zaklad človekoljubnosti, kakšen prepovedan upanja za nove bratstva in pravičnosti žejne narode? Naslajal se je ob teh sanjah o edinem in svetem pastirju, ki čuje v ozadiju te zaprte palače in pripravljiva končno gospodstvo Jezusovo, v tem ko propadajo stare, trhle civilizacije v prah; sanjal je o njem, ki se naposled napravljiva, da razglasi to gospodstvo, pretvarjajoč iz naših demokracij od izveličarja obljubljenega veliko krščansko občino. Da, bodočnost se pripravljiva za temi bronastimi vrati, nedvomno pride bodočnost izza njih.

Naenkrat je videl Pierre na svoje presenečenje monsijorja Nanija pred seboj, ki je pravkar zapuščal Vatikan, hoteč peš napraviti par korakov do palače svetega oficija, kjer je imel kot asesor svoje stanovanje.

»O, monsijor, tako srečen sem! Moj prijatelj Haberl, me predstavi svojemu bratranču monsijorju Gamba del Zoppo, pa mislim, da dobi žaželjeno avdienco.«

Monsijor Nani se je nasmešnil z ljubeznivim in finim obrazom.

»Da, vem, vem.«
Popravlil se je.
»Prav tako se veselim tega kakor Vi, ljubi moj sin. Toda bodite previdni.«

Ker pa se je bal, da bi si mogel mladi duhovnik domisliti, da prihaja pravkar od prelata monsijorja Gamba del Zoppo, katerega je bilo izmed vse papeževge previdne družine najlaže uplašiti, je pripovedoval, da teka zaradi dveh francoskih dam od ranega jutra okrog, ker bi tudi nad vse radi videli papeža, ali zelo se boji, da ne bo mogoče.

»Priznavam, monsijor, da mi pohaja nogom,« je dejal Pierre. »Da, zadnji čas je, da do- bim nekoliko tolažbe, zakaj moje tukajšnje bivanje ni tako, da bi mi moglo okrevati srce.«

Govoril je dalje in ni tajil, da je Rim do- dobrega razrušil vero v njem. Taki dnevi, ka- kor jih je doživel v Palatinu in v Via Appia, potem v katakombah in pri sv. Petru, so ga mogli le vznemirjati in razdejati njegove sanje o pomlajenem, zmagovalnem krščanstvu. Po njih je postal plen dvoma. Lotevala se ga je utrujenost in mnogo njegovega vedno na upor pripravljene navdušenja se je izgubilo.

Monsijor Nani je poslušal in kimajoč pri- trjeval, ne da bi se nehal smehljati. Očitno je bilo tako čisto prav in je moralo tako priti. Bilo je videti, da je to vedel naprej in da ga je zadovoljevalo.

prečila s svojo pasivno rezistenco, ker je od- klanjala vsako sodelovanje. Zmerom je imela na koncu jezika pripravljen odgovor, kaj po- kaže — sladkorna anketa.

Nedolžen človek, ki doslej še ni bil do- bra uverjen o popolni jalovosti avstrijske biro- kracije, ki ni za drugega, da s tinto kvari pa- pir, je upal, da vlada temeljito in vestno pri- pravljiva to anketo. Ampak takoj prvi dan je iz t. zv. sladkorne ankete pogledala popolna ne- sposobnost avstrijske birokracije, kateri ni za- upati resnih nalog. Kdor primerja to siromašno anketo n. pr. z velikimi in plodovitimi angleš- kimi parlamentarnimi anketami o revščini, o poljedelskih delavcev ali pa o agrarni krizi, ki so spravile na dan ogromno množico dotlej ne- poznanih dejstev in s tem omogočile spoznanje mnogoštevilnih problemov in uspešno zakono- dajejstvo, ga mora biti v resnici sram, da je iz Avstrije doma.

Prva reč pri organizaciji ankete je ta, da si je sklicatelj na jasnem, kaj da hoče. Poznati mora natanko ves poznani material, poznati vse probleme, ki rasto iz drugega predmeta. Le tedaj more iz izvedencev izvleči vsa še nepo- znana dejstva, ki utegnajo z novo lučjo posve- titi na stara vprašanja in opozoriti zakonoda- jalca, kje more problem praktično zagrabit.

O taki pripravi pa ni bilo pri sladkorni an- keti niti sledu. Delovni svet je bil pozval vlado, da pred anketo zbere ves znan material in ga objavi. Vlada pa je preslišala opomin delov- nega sveta in je držala lepo križem roke.

Anketa sama je delala vtisk debate v kmeč- ki krčmi tik pred tepežem. Vsi so govorili vprek, o čemur se je komu zljubilo, brez siste- ma brez reda. Predsednik ankete, gospod tr- govski minister, se je obnašal kakor betlehem- ski novorojenček: svoj delokrog je videl v tem, da je zapisoval govornike na govorniško listo, da je podeljeval besedo, otvarjal in zaključeval seje — kakor božji volek. Nobenega zaslivanja izvedencev ni bilo: vsak je vstajal po vrsti go- vorniške liste, spustil svojo naučeno govoranco, polemiziral z ostalimi govorniki. Vmes aplavz in oporekanje izvedeniškega občinstva. Govor- niki niso ljudje praktičnega življenja, ki naj iz svojih izkušenj pokažejo nova, še nepoznana dejstva, vse skup je bilo kakor debatni klub, kjer brani vsak svoje stališče. Najhujša obsod- ba vse priredbe je pač v tem, da bivši pravosodni minister dr. Klein, ena najbistrejših glav, kar jih premore avstrijska birokracija, in najboljši poznavalec kartelnega vprašanja, niti z enim vprašanjem ni posegel v zasliva- nje ekspertov.

Kakršen je bil aranžma ankete, tak je tu- di uspeh njenega dela: Nič! Namen ankete je bilo pojasniti mehanizem sladkornega kartela, posvetiti v njegove praktike. V resnici se je vsa anketa oziroma točneje, vsa debata gibala o- kolo cen: kartelisti so zatrjevali, da ne morejo cen višje dvigniti. Kupci sladkorja so tožili o previsokih cenah. In vendar je vsa stvar čisto jasna! Vsed slabe letine je svetovna cena sla- dkorja močno poskočila. V Avstriji znaša sla- dorna carina 5 K 70 vinarjev za meterski stot. Za ta znesek in tovrstno avstrijski sladkorni kartel sladkor lahko dražje prodaja nego tuji rafineriji. Nemške cukrarne niso katelirane; po odbitku davka, ki znaša v Nemčiji 14 mara, prodajajo sladkor po 50 in en četr

»Ker sta nato oba dvignila glave in opazova- pročelje Vatikana, je napel ljubeznivost tako močno, da ga je poučil. Ne, okno, kjer je vsak večer videti luč, ni okno spalnice. To je na stopnišču, kjer gori svo noč plin. Papežev je to dvoje oken dalje. Potem sta oba obmolnila in sta gledala pročelja, oba sta se zelo zresnila.«

»No, na svidenje, moj sin. Poročali mi bo- ste o pogovoru, kajne?«

Ko je bil Pierre sam, je takoj vstopil skozi bronasta vrata; močno je utripalo njegovo srce, kakor da je vstopil v svet in strašen prostor, kjer se snuje bodoča sreča. Švicarski gardist je počasi korakal na straži semintja; ogrnjn je bil s sivomodrim plaščem, izpod katerega so bile videti le hlače s črnimi, rumenimi in rde- čimi progami in bilo je tako, kakor da je bil plašč obešen čez našemljenje, da ga skrje, ker je postalo vsled svoje redkosti sitno. Takoj na- to se je odprlo na desno veliko pokrito stop- nišče, ki drži na dvorišču sv. Damazija. Ali da se pride v Sikstinsko kapelo, je treba prehoditi še dolgo galerijo med dvojno vrsto stebrov in se povzpeti po Scala Regia. Pierre je začel v tem velikanskem svetu, kjer dobivajo vse me- re nekako pretirano, dušečo veličanstvo, so- psti, ko je stopal po širokih stopnicah.

Ko je vstopil v Sikstinsko kapelo, je bil iz- prva presenečen. Zdele se mu je majhna, po- dobna nekakšni četverokotni, zelo visoki dvo- rani. Lepa marmorna stena jo deli tako, da ostajata dve tretjini prostora za povablence pri velikih ceremonijah; na koru sede kardinali na enostavnih hrastovih klopih, prelata pa sede za njimi. Papežev prestol je na nizki estradi desno od zmerno okrašenega oltarja. Na levj se odpira v zidu tesna, pevcem namenjena loggia z marmornim balkonom. Ali treba je dvigniti glavo, pogledi morajo šele splavati do ogrom- ne, sodni dan prikazujoče freske, ki pokriva vso zadnjo steno, k slikarjam oboka, ki se raz- tezajo do preveskov med 12mi svetlimi okni — po šest na vsaki strani — da se naenkrat vse navidezno razširi in dvigne v neko večnost.

kron. V Avstriji stane sladkor po odbitku davka ki znaša celih 38 kron, 57 kron. V Avstriji je približno sladkor za 28 kron dražji nego v Nem- čiji: 21 kron vzame država več, 7 kron pa je dobiček kartela, ki si ga tovarnarji sirovega sladkorja in čistilci med sabo bratovsko raz- dele. Naš carinski tarif dovoljuje kartelnim vi- tetom, da spravljajo na leto po trideset do pet- intrideset moljnov v svojo malho — to je vsa skrivnost avstrijskih sladkornih cen in za od- kritje te »skrivnosti« je vsaka anketa odveč.

Vsled te ankete sladkod ne bo nič cenejši in kartel bo imel slejkoprej v rokah vsacega, ki si bo s sladkorjem slajslaj življenje! Ropa- stva sladkornih baronov ne bo konec, dokler jim organizacija konzumentov ne ustavi nečed. nega rokodelstva in si delavstvo ne osvoji dr- žavne oblasti. En socialno demokratični glas je temu oduševanju nevarnejši nego sto takih anket!

Jugoslovanska internacionala v Ameriki.

(Po tajniškem poročilu Fr. Petriča.)
Sad čikaške konference pred božičem l. 1909, ki so se je udeležili zaupniki slovenskih, hrvaških, srbskih in bolgarskih socialističnih organizacij v Ameriki, je bil I. jugoslovanski socialistični kongres v Ameriki, ki se je vršil 3. in 4. julija 1910 v Chicagu.

Kongres je sprejel programatično izjavo in sestavil pravila, na podlagi katerih so se zdru- žile posamezne narodne skupine. Izrekel se je za pristop Jugoslovanske Socialistične Zveze v skupno stranko s samostojnim tajnikom in sklenil ustanovitev jugoslovanske socialistične tiskarne na združni podlagi.

Prva naloga, ki jo je bilo rešiti izvrševalne- mu odboru J. S. Z. je bila: spojitev v skupno stranko, nabava strankinega kolka in kreiranje tajniškega mesta. To svojo nalogo je eksekutiva izvršila 8. januarja.

Ob vstopu v skupno stranko je štela J. S. Z. 635 aktivnih članov, ki so bili organizirani v 38 poslujočih krajevnih klubih ali skupinah.

Eksekutiva, kateri so pripadali za Slovence Jože Zavertnik st., John Petrič in Frank Petrič; za Hrvate Katarina Strahota, Mato Marić in Štefan Zlodi; za Srbe B. R. Savić, D. Popović in Stojan Stanojević, je imela v lanskem letu 15 sej, na katerih je rešila 145 zadev. Med temi sta bila za razvoj J. S. Z. najvažnejši: sklep, da se povabi letos v jeseni sodr. Etbín Kristan na agitacijsko potovanje po Slov. Ameriki, in pa registracija Jugoslovanske združne tiskarne.

Delovanje posameznih krajevnih klubov je ob slabih sedanjih gospodarskih razmerah no- voljno, zlasti če pomislimo, da je imel tajnik s pristopom J. S. Z. v skupno stranko in z drugi- mi notranjimi opravili posla čez glavo in da ni utegnil pečati se z agitacijo v tej meri, kakor bi bilo želeli.

Število organiziranih članov J. S. Z. se je tekom leta podvojilo in naraslo od 635 na 1266; število krajevnih klubov je poskočilo od 38 na 66. Od teh jih deluje 57. Po narodnosti je bilo v J. S. Z. koncem l. 1911. 607 Slovencev, 538 Hrvatov in 121 Srbov.

Iz plačanih prispevkov je razvidno da je bilo v organizaciji poprečno skozi celo leto 1052

EMILE ZOLA: Rim. (Dalje).

»Vedel sem, da Vas najdem tukaj. Prav- kar sem videl svojega bratranca, monsijorja Gamba del Zoppo, in lahko Vam sporočim ne- kaj ugodnega... Jutri dopoldne ob enajstih na- ju sprejme v svojih prostorih v Vatikanu. Me- nim, da Vas poizkusi vpeljati k papežu,« je do- dal še tiše. »Izkrajka, avdiencia se mi zdi za- gotovljena.«

Pierre se je močno razveselil ob tej vesti, ki jo je dobil v tem žalostnem salonu, kjer se je že dve uri grizel in obupaval. Torej končno vendar nekakšna rešitev! Ko je Narcisse stisnil Dariju roko, je pozdravil Benedetto in Celijo, potem se je približal svojemu stricu kardinalu, ki se je končno, ko se je iznebil stare sodrni- ke, vendar odločil odpreti usta. Ali govoril ni ničemer kakor o svojem zdravju, o vremenu, o neznatnih anekdotah, ki jih je bil slišal, ni- koli pa nobene besedice o tisočerihi zapletenih in groznih zadevah, ki jih je valil v propagandi. Bilo je, kakor da mu je izven birokratske sobe ta odmaknjenost, ta malopomembnost kopelj v kateri se otreša skrbi za vlado sveta.

»Nikar ne pozabite!« je Narcisse zabičal Pierru; »jutri ob desetih dopoldne me počite v sikstinskih kapeli. Preden greva k monsijnor- ju, Vam pokažem še Botticellije.«

Drugi dan je bil Pierre, ki je prišel peš, že ob pol desetih na velikem trgu. Preden se je obrnil na desno k bronastim vratom na oglu kolonade, je dvignil oči in se ustavil nekoliko trenutkov, da bi ogledal Vatikan. Nič manj mo- numentalnega si ni mogel misliti kakor ta kup poslopij, ki so zrastle brez vsakega arhitekto- ničnega reda, brez vsake pravilnosti v sencii stolnice sv. Petra. Streha je legala na streho, pročelja so raztezala široka in plosnata, kakor so dozidavali krila. Le tri strani dvorišča sv. Damazija so bile videti simetrične nad kolona- dami; z velikimi okni nekdanjih, sedaj zaprtih loggij so bile podobne trem ogromnim rastli-

članov na mesec. Ti člani so plačali skozi celo leto prispevkov in za članske knjižice 1495,69 dolarjev.

Vsled preobilice notranjega administrativnega dela, vsled oskrbe strankinega časopisja, ki je viselo skoro izključno na plečih eksekutivne, in vsled pomankanja finančnih sredstev eksekutiva ni mogla razvijati velikega agitacijskega delovanja; v tem oziru so iz izdatno namoščali narodni odbori in krajevni klubi sami.

Po iniciativi glavnega urada (ki je določil in poslal govornika) je bilo 11 javnih shodov in sicer: v Indianapolis 2, Detroit, Mich., 1, Chisholm, Minn., 1, Barberton, O., 1, So. Sharon, Pa., 1, Clairton, Pa., 1, Monessen, Pa., 1, E. S. Pittsburg, Pa., 1, So. S. Pittsburg, Pa. 1.

Slovenski osrednji odbor je poslal na poziv ali pa po lastni iniciativi v šestih slučajih govornika na agitacijo, in sicer dvakrat v Waukegan, Ill., dvakrat v Sygan, Pa., in enkrat v La Salle, Ill. ter v Cleveland, O.

Hrvaški osrednji odbor je poslal na zahtevo krajevnega kluba ali po svoji iniciativi 8 krat govornika na shod ali pa predavanje in sicer: Ikrat v Kenesho, Wis., 2krat v Milwaukee, Wis., štirikrat k drugemu klubu v Chicagi in enkrat v sledečih mestih: Cleveland, O., Sharon, Pa., Allegheny, Pa., S. S. Pittsburg, Pa., Monessen, Pa., E. Pittsburg, Pa. in Gary, Ind.

Srbski osrednji odbor je pošiljal svoje agitatorje — govornike večkrat v Gary, Ind., Kenesho, Wis., Milwaukee, Wis., Hammond, Ind., Harbor, Ind., So. Chicago in Pullman.

Zadružna tiskarna je inkorporirana v državi Illinois dne 23. avgusta, v Cook County, vknjižena pa 7. septembra 1911. Direktorij zadružne tiskarne sestoji iz sedmih članov vseh treh sekcij J. S. Z. Za inkorporatorja sta bila izvoljena sodruga T. Bešenik in Fr. Petrič. Direktorij sestoji iz sledečih članov: T. Bešenik, Jos. Ječmenjak, Fr. Petrič in Spasije Marković. Tiskarna je inkorporirana z začetnim kapitalom, ki ga je imela prejšnja Društvena tiskarna v vrednosti 1000 dolarjev; glavnica se je povišala na 10.000 dolarjev. Delnice so po 10 dolarjev ena in jih morejo nabaviti socialistični klubi, posamezniki organizirani v klubih, podporni društva in posamezniki sploh. Delnice je mogoče odplačevati na podlagi obvez tuje mesečno. Reklamo za prodajo delnic je delalo strankino časopisje: »Proletarec«, »Rudniška straža« in »Narodni Glas«.

Ena najvažnejših zadev Z. S. Z. v tekočem letu bo izvolitev delegata za konvencijo socialistične stranke, ki se začne 12. maja v Oklahoma City. Na tej konvenciji se bo rešilo razmerje neangleško govorečih organizacij do okrajnih (county) in državnih (state) organizacij in pa ureditev mesečnih prispevkov. Avtonomija provincialnih in državnih organizacij glede na določevanje prispevkov, ki jo je pustil zadnji kongres skupne stranke v Chicagu, se je izkazala za nepraktično. Naloga prihodnjega kongresa bo, da se upeljejo po vseh državah za neangleško govoreče organizacije, ki so zvezane s skupno stranko s samostojnim tajništvom polovični prispevki, ker morajo same voditi propagando vsaka v svojem jeziku.

Če konvencija pritrudi temu mnenju, bi klubi plačevali prispevke glavnemu tajniku, ki bi jih razdelil takole:

Glavnemu odboru stranke od člana po 5 c. Glavnemu odboru drž. org. od člana po 2¹/₂ c, kjer ne obstoji okrajna organizacija, plačajo člani po 5 c v državno organizacijo.)

Glavnemu odboru Zveze (kakor je zdaj) od člana po 2 c.

Narodnemu osrednjemu odboru od člana po 3 c.

Okrajni organizaciji od člana po 2¹/₂ c. (To svoto bo najbrž plačal tajnik krajevnega kluba okrajni organizaciji sam, na podlagi kupljenih znakov od glavnega tajnika Zveze.)

Skupaj bi plačali člani za prispevke z vsemi dolžnostmi in pravicami na mesec po 15 c.

K tej svoti je priložiti še izredne prispevke, članske knjižice in svoto za krajevno blagajno, kar bi znašalo še nadaljnjih 15 c, tako da bi bili mesečni prispevki, ako bi ne bilo

izrednih, najmanj 25 c na mesec, v drugem slučaju 30 c.

Tajniško poročilo povdarja, da je avtonomno načelo, za katero se je bil izrekel zadnji kongres, neobhodno, dokler obstoje neangleško govoreče organizacije, ki morajo skrbeti za svoje časopisje in za agitacijo v svojem jeziku in sklepa z besedami: Vsestranska moralna in gmotna pomoč pa ne obstoji samo v ožjem smislu med tremi jugoslovanskimi narodi, spojenimi v Z. S. Z. in dalje v glavno telo skupne stranke, ampak v celokupnem vzajmu celokupne socialistične stranke v Ameriki in socialistične internacionalne sploh.

NOVICE.

* **Stavka ciganskih godcev.** V Temešvaru je stopilo 200 ciganskih godcev v stavko. Cigani so zahtevali od kavarnarjev in gostilničarjev stalno nagrado za svoje koncerte, ker niso hoteli več pobirati denarja med gosti. Ker njihov zahtevam niso ugodili, so se zedinili vsi mestni godci na stavko ter se jim pridružijo vsi ciganski godci v deželi, katerih število cenijo na 2500.

* **Nov vrelec v Marijinih varih.** Ko so popravljali 29. februarja v Marijinih varih cesto so zadeli na nov vrelec, ki daje na dan približno 700 litrov vode. Voda je čista kakor kristal in izbornega okusa.

* **Pesniška tekma na mikadovem dvoru.** Kakor vsako leto je bila letos na japonskem dvoru velika tekma v nooletnih pesnitvah. Pesniška žetev je bila zelo bogata. Kakor znano določil mikado vsakokrat vsebino pesmi in vsakemu japonskemu državljanu in državljanke in na prosto dano, da se poskusi v pesništvu in pošlje razsodišču svoje verzje. Letos je bil izbral japonski cesar za naslov »Žerjav na boru«. In nič manj kakor 29.353 pesmi je prišlo na razsodišče ki presoja poslane pesnitve. Ali iz te ogromne pesniške povodnji jih je našlo le 58 milost kritikov in še iz teh so jih bili izbrali le 21 in jih svečano prebrali v cesarskem dvoru. Tudi iz inozemstva je dospelo mnogo pesmi. Zmago je prisodilo razsodišče prvi cesarični dvorni dami baronci Sono, pač najbrž le zato, ker je dvorna dama. Ampak prirodnoznanstvo pa hoče menda blamirati mikada; japonski prirodoslovci namreč trdijo, da žerjav nikdar ne sede na bor.

Shod v Mestnem domu.

Ob spomladanskem zasedanju državnega zbora, ki bo imel prvo sejo v torek, je sklicalo politično društvo »Bodočnost« v Mestni dom shod, da delavstvo vnovič pove, kaj misli o parlamentu in njega nalogah. Medključni in odobravanja, ki so spremljala govornikova izvajanja, so pričala, da delavstvo zahteva od parlamenta drugačnega dela kakor je bilo doslej.

Shod je otvoril sodrug Bartl v imenu političnega društva »Bodočnost«. Poročal je sodr. **Etbin Kristan:** V torek so snide državni zbor. Medtem ko papež za navadne krščanske ljudi odpravlja praznike, se za naše gospode poslance daljšajo; imeli so dolge božične počitnice. Pričakovati bi torej bilo treba, da spošiti gospodje poslanci kaj store za ljudstvo. Ali vlada ne kaže nikake dobre volje, kar je razvidno že iz tega, da parlament ni bil dolgo sklican. Grof Stürgkh sploh vzbuja največje dvome o svoji konstitucionalnosti, zato ima rad, da parlamenta ni blizu. V torek torej pridejo na vrsto razni

predlogi draginjskega odseka,

ki so gospodu grofu sicer zelo neprijetni, ampak izogniti se jim ne more. Pač pa mu je gorko pri srcu

brambna reforma.

Ta reforma se je zdelo izprva nekaj naprek; govorilo se je o skrajšanju vojaške službe na dve leti in o reformi srednjeveškega vojaškega procesa, ki je sramota za dvajseto stoletje. Pričakovalo se je, da se postavi vojaški proces na tisto podlago kakor civilni. Ampak z dveletno službo so gospodje uganjali tako temeljito »reformo«, da se ta »reforma« razblini v nič, ako jo pogledamo bliže. Pač pa zahteva militarizem za to famozno »reformo«

tev, ali se Vam ne zdi?

Megličar: O, problematično! Saj ste me Vi naučili gledati svet z očmi, ki jih nimajo ljudje.

Fani: (se je umaknila, ko je vstopil Megličar, v ozadje, tako da je ni opazil, pa je strmela kakor odrevenela pred se. Potem je sedla, tako da je bila skrita za drugimi naslanjaji. Polagoma se je popolnoma umirila in zdaj govori povsem naravno): Ali Vas je zopet doletelo razočaranje, gospod Megličar?

Megličar: (se nagloma obrne in ostrmi): Vi ste tukaj, gospodična Fani? Oj, prosim tisočkrat, da mi odpustite, zakaj je sila misli, ki je premagala mojo dušo, je kriva, da Vas nisem opazil in v stiski svojega srca sem grešil, da je ostal neizrečen pozdrav, ki Vam ga je namenilo moje spoštovanje in občudovanje.

Fani: O, mislila sem, da sem tako skrita, pa me niste opazili. To se lahko zgodi, odpuščam.

Megličar: Ne sme se zgoditi, in jaz si ne **Fani:** Pa Vam odpuščam jaz. Ali povejte rajši, kaj je z razočaranjem.

Megličar: O, gospodična, gosp. baron ima prav z vsako svojo mislijo, zakaj svet je nehljaven in ne zasluži, da bi se brigali zanj.

Fani: Ves svet?

Megličar: Ponudite mu zvezdo, svet pa pograbl klobaso.

Otožnik: Zlasti kadar je lačen.

Megličar: Solnčne žarke zbira moja duša, ne iz sebičnosti, ne da zakopje zaklad v svojem vulkanu, temveč da jih prečaraneraztepljemed ljudi, ki ne slutijo njih vijoličaste krasote. Ali večja je zavist človeškega polrodu od njegovega tavajočega hrepenenja. Da mu ne bi bilo treba priznati Apolonovih isker v moji glavi, odklanja ničemurno pleme plamen, ki mu ga poklanjam.

novih žrtv od ljudstva. Zahteva več vojakov, več trdnjav, več topov in več podčastnikov; za podčastnike zahteva za začetek malenkostnih 10 milijonov. Ako pogledamo brambno reformo od blizu, vidimo, da je ta »reforma« čisto

navadno sleparstvo.

To velja tudi z ozirom na vojaško justico. Boj za brambno reformo z Mažari nam daje žalostno sliko avstrijanstva. Nobenih simpatij sicer nimamo s kurialnim ogrskim parlamentom, kjer imajo prvo besedo prvi izkoriščevalci. Ampak Mažari zahtevajo, da se skljuje rezervisti in nadomestni rezervisti samo

z dovoljenjem parlamenta.

In to je opravčeno, Mažari imajo vedno spore s svojimi vladami, zato jim hočejo priti na ta način v okom. Pri nas se dovoljujejo seveda vse državne potrebe § 14, ki ga na Ogrskem ni. Ako bi torej ogrski parlament ne dovolil vladi rekrutov, ne more dobiti vlada od nikoder rekrutov. To pa ima velik pomen tudi za delavske stavke, zlasti za železničarje. Ako pa bi parlament mobiliziral vojaštvo proti delavstvu, bi delavstvo preje spoznalo svoje meščanske nasprotnike. Na Dunaju se seveda temu upirajo, češ da je sklicanje rezervistov pravica krone. Ampak ta izgovor je čisto navadno sleparstvo, ker za take naredbe je odgovorna vlada. Take naredbe pa čisto inspirirajo različne klike, ki spletarijo in intrigirajo. Da pa bi take klike znale ravnati notranje in vnanje državne zadeve — tako omejen pač ni nihče več, da bi to verjel. Ampak ti klikarji so dvignili hrup, da grede Mažari zoper pravice našega cesarja in »merodajni« krogi kriče: Ne damo! Ne damo! In vendar imamo v Avstriji važne potrebe.

Svobodno kolportajo smatrajo visoki gospodje za veliko nesrečo. V Avstriji imajo vlade staro navado, da obetajo, potem pa začno pozabljati. S tem hočejo varati prebivalstvo. Tako se je zgodilo s kolportajnim zakonom, raznimi rudarskimi ter neštetiimi drugimi reformami. Zdej hoče grof Stürgkh spravit brambno reformo pod streho, potem namerava naložiti ljudstvu lepo število milijonov na pleča. Ampak ljudstvo se vprašuje: Kaj pa je

s socialnim zavarovanjem?

Sistem pozabljenja uporablja vlada tudi z argentinskim mesom. Medli Steinhaasov predlog je povzročil, da se v treh mesecih ni uvedel niti kilogram argentinskega mesa. Zdej se pobotavajo v Pragi Čehi in Nemci, kar je zelo sumljivo. Ta sprava je sicer sploh navadna

lumpovska politika.

Ki jo bodo najbrž Slovenci še bridko občutili. Čehi se potem sploh ne bodo brigali za nas Slovence. Za Čeha je čisto navadno lopovstvo, da nočejo pomagati pri reševanju celokupnega avstrijskega narodnega vprašanja, ampak samo zase. In žalostno je za gotove naše političarje, da simpatizirajo s tistimi kupčijami v Pragi. To pobotanje ima namen, da ustvari v imenu narodne sprave večino, ki bo z davki neusmiljeno pomagala odirati avstrijske narode. Zato moramo

zasledovati in opazovati,

kaj se godi v parlamentu in se učiti. Kdor pa se sam že pouči, naj nosi še med ostalo ljudstvo pouk in zavednost. Potem bo ljudstvo zvolilo parlament, ki bo storil delo, na katerem sloni osvoboditev vsega delavskega ljudstva. (Živalno odobravanje.) Ker se ni nihče več javil za besedo, je sodrug Bartl zaključil shod.

Ljubljana in Kranjsko.

Občinski svet ljubljanski ima v torek dne 5. marca 1912 ob šestih popoldne v mestni dvorani redno sejo s sledečim dnevnim redom. 1. Javna seja: 1. Naznanila predsedstva. 2. Odobrenje zapisnika zadnje seje. 3. Poročilo mestnega magistrata o prošnjah za vsprejem v občinsko zvezo ljubljansko. 4. Finančnega odseka poročila: a) o samostalnem predlogu občinskega svetovaleca Ivana Štetafeta glede zvišanja miloščin. b) o dopisu mestnega magistrata glede zakupa prostorov za razširjanje c. kr. merosodnega urada. c) o dopisu župano-

vem glede prevzetja deželnega gledališča v last in oskrbo občine. 5. Stavbnega odseka poročila: a) o dopisu mestnega magistrata glede dobave raznih materialij ter delavske pripomoči za mestno občino za triletno dobo 1912, 1913 in 1914, b) o prošnji Antona Dehenghija za spremembo regulacijskega ter parcelacijskega načrta za zemljišča ob kolizejskem poslopju, c) o dopisu mestnega magistrata glede eventualne zamenjave sveta ob Gajevi ulici ter podaljšani Gledališki in Beethovnovi ulici, d) o dopisu mestnega magistrata glede regulacije Gruberjeve ceste. 6. Šolskega odseka poročila: a) o dopisu c. kr. mestnega šolskega sveta glede razširjenja I. mestne deške ljudske šole v šestrazrednico, b) o dopisu c. kr. mestnega šolskega sveta glede jutretka za ubožno šolsko mladino, 3.) o dopisu kuratorija dekljskega liceja glede sistemizovanja službe učitelja francoščine in nemščine na tem zavodu. VII. Direktorija mestnega vodovoda in mestne elektrarne poročila. 1.) o prošnji I. ljubljanskega skladišča Krisper & Tomažič za odpis večje porabe vode. 2.) o prošnji vodstva Lichtenurničnega zavoda za odpis večje porabe vode. 3.) o samostojnih predlogih občinskih svetovalec Jakoba Smoleta in Tomaža Novaka glede podaljšanja vodovoda na Opekarski cesti. 4.) o dopisu mestnega magistrata glede napeljave vodovoda po Delarnski ulici. 5.) o dopisu mestnega magistrata glede napeljave vodovoda po Vojaški ulici. 6.) o dopisu mestnega magistrata glede napeljave vodovoda po Poljski cesti. 8.) o dopisu mestnega magistrata glede napeljave vodovoda po Poti v Rožno dolino. 9.) o dopisu mestnega magistrata glede naprave ulične razsvetljave v Marmontovi ulici, na Martinovi cesti, po dr. Valentin Zarnika ulici in Ulici stare pravde. VIII. Volitev upravnega odbora mestne hranilnice za dobo treh let. IX. Volitev kuratorija mestnega dekljskega liceja za dobo treh let. X. Volitev dveh zastopnikov mestne občine v glavni odbor za obdelovanje močvirja za ostalo poslovno dobo. XI. Samostalni predlog občinskega svetovaleca Engelberta Franchettija glede nekega prehoda čez Bleiweisovo c. II. **Tajna seja:** 1. Naznanila predsedstva. 2. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalnega in pravnega odseka poročila: 1.) o prošnji za razpisano službo blagajnika mestne zastavljavnice. 2.) o prošnji nekoga uradnika mestnega magistrata za stalno vpokojenje. IV. Fimčnega odseka poročilo o prošnji nekoga pomožnega uradnika za podporo. V. Obrtnega odseka poročilo o prošnjah za razne obrtne koncesije.

— **Nečloveško postopanje.** Iz Šiške smo dobili tole poročilo: Dne 1. t. m. okolo pol 8. zvečer sem bil prič mučnega prizora. Dva orožnika priženeta uklenjenega moža, osumljenega tatvine. Pred občinsko hišo v Spodnji Šiški se vrže na tla, češ, da je nedolžen in da ne gre naprej, pa naj se zgodi karkoli. Eden od orožnikov je uklenjenega osuval s čevljem. Nato ga pobero in odneso v občinski zapor, odkoder so se različno slišale krepke zausnice. V bližini stoji občinstvo se je glasno zgražalo nad nečloveškim postopanjem. Mislim, da orožniki ne smejo osumljenih oseb samovoljno kaznovati in pretepati.

— **Nered na postaji v Podnartu.** O gosp. Cajniku, ki v Podnartu vozne listke prodaja, nam je došlo več pritožb, ki pripovedujejo vse, da je fantek čez dopustno mero sirov s potujočim občinstvom. Tudi v skladišču ni vse v redu in morajo stranke pogosto čakati, da skladiščnik osnaži čevljevke postajenačelnikovi gospe, ki ima na postaji sploh glavno besedo. Čudno se nam zdi le od uradnikov, da mirno poslušajo nje povelja.

— **Umrlj so v Ljubljani:** Antonija Senčar, postrežnica, 47 let. — Josip Zalec, dninar, 30 let. — Anton Glavič, hišni posestnik, 80 let. — Ivan Pleško, prosjak, 61 let. — Marija Giberšek, natakarcica, 27 let. — Terezija Centa, služkinja, 16 let. — Jera Koščak, občinska uboga, 82 let. — Josip Silvester, pekovski pomočnik, 68 let. — Zofija Marinko, posestnikova hči, 9 let. — Rajko Knific, bivši trgovski potnik, 62 let.

— **»Naša Moč«** zopet nekaj čvekari o idrijskih socialnih demokratih, »kako so jo za-

ETBIN KRISTAN:

Klub „Resignacija“.

Komedija v enem dejanju.

Otožnik: Vse res; le sami se niste hoteli odredi.

Megličar (stopi dva koraka naprej): Jaz? Čemu se nisem hotel?

Otožnik: Na primer: Slavi.

Megličar: O, Vi mislite, da je to nepremagan ostanek iz davnine. (Gre bliže k otožniku). Ali to je posebna reč, ki jo bo Vaš nad vsako primeru jasni duh takoj spoznal, če Vam povem, da moje literarno delo ni stremilo za prostorom, ki bi mi po pravici šel na parnasu, temveč je imelo služiti le Vašim idejam.

Otožnik: To ste hoteli?

Megličar: V čiste značne višave poseči po cvet umetnosti, postaviti ga na stražo Vašega nauka, zapreči v voz Vaše propagande, posvetiti službi Vaših idej, to je bil moj namen.

Otožnik: Verjamem Vam; saj me prepričuje Vaš glas. Toda smolo ste imeli.

Megličar (zdrkne navidezno ves utrujen na naslanjaj in zre pred se, kakor da blodi njegov duh po daljnih tujinah): Smolo! (Tiše): Smolo! (Deklamatorično): Ej, tako se je godilo nešteti velikim duhovom vseh vekov. Smolo — kdo jo je imel? Ne jaz, ne, temveč oni, ki jim je moja muza v svoji nagoti ostala z gostimi pajčolani zagrnjena tujka. Oni, ki se niso znali potopiti v sladko reko mojim čudežev, so imeli smolo —

Otožnik: Pa Vaša denarnica.

Megličar: Da — no — toda mamonu moj prezir! O da, moj cilj je čisti ideal, ves rumen v zeleni luči, honorarje in tantijeme pa sem namenil propagandi Vaših breztelesno gigant-skih idej.

Otožnik: Nekoliko problematična pokloni-

Megličar: Oh, če bi vam mogel napraviti še to veselje!

Fani: Meni?

Megličar: Seveda Vam, gospodična!

Fani: Nemara ste hoteli reči: Svojemu klubu.

Megličar: Klubu? No, mogoče, da bi se še kdo v klubu malo poveselil. Toda za to mi ne gre. Ali če bi mogel Vas prepričati, da nisem vsakdanja duša iz nižave plebejske navadnosti! Če bi Vam mogel razgrniti vsvojo globočino, da bi vanjo pogledali z jasnimi očmi kakor v bistri gorski potok!

Fani: Zato morda ne bi bilo treba ovinkov preko literature, če bi imele moje oči sposobnost za potapljanja v take globočine in če bi jih gnala kakšna želja tja.

Megličar: Z okrutno uspešnostjo se trudite — da bi nagromadili goro dokazov za resničnost in utemeljenost velike ideje našega mojstra.

Fani: To bi vendar moralo veseliti Vas, njegovega navdušenega učenca in apostola.

Megličar: Gospodična Fani, priznati moram — v srce mi nakladate težko kamenje, mojemu razumu pa jemljete jasnost. Moji možgani morajo reči, da imate prav, moje srce pa čuti, da nimate prav. Da, da, to je ona razdejanost, ona razpoka, ki jo razlaga in dokazuje. Oh, kakor zvezda iz nadzvezdnih višav se blešči silna mojstrova ideja vrhu mojega mišljenja in čuvstvovanja. A glejte! Celo to velikansko gorjupo srečo sledbeništva bi iztvoval, če bi Vi —

Fani: Ne, odpadnik ne smete postati. To bi bilo izdajstvo, za katero ne bi mogla prevzeti odgovornosti.

Fani: Morda pa sodite vendar prestrogo to ničemurno pleme, ki sega po klobasah.

Megličar: Prestrogo? ... Oj, to človeštvo sploh ne zasluži moje sodbe.

Fani: Kaj pa Vam je zopet storilo?

Megličar: Vam lahko povem, ker gre Vam le za spoznanje. Vedoč po dvajsetletnih izkušnjah, da me preganjajo, sem vložil svoje zadnje veliko delo psevdonimno.

Fani: To je resignacija.

Megličar: Da, to me je naučil gospod baron. Naj ne ovenča lovor nikdar mojega čela, kaj zato? Ali če ne gre za osebo, gre za bogastvo dela. In kaj se je zgodilo? Gledališko ravnateljstvo je po poštem pečatu spoznalo, kje je bil oddan rokopolis, pa je lahko izvohunilo pesnika. In ko se je to zgodilo, je bilo že vse izgubljeno!

Fani: Odklonili so ga?

Megličar: V časopisu, pomislite, v časopisu so razglasili, da pride avtor lahko ponj.

Fani: Če pa niso vedeli za ime in naslov?

Megličar: Sama hinavščina jih je, nič drugega ne. Kdo pa je dandanašnji še sposoben, da napiše dramo v dvanajstih dejanjih kakor jaz?

Fani: Kako pa ste jo imenovali?

Megličar: Usodepolna moč usode. Že naslov pove toliko!

Fani: Pa so Vam jo vendar vrnilo?

Megličar: Prav zato.

Otožnik: Usodepolna moč usode! (Vstane): Svetoval bi Vam, da greste za štiri tedne v našo mislinico. Pa kdo ve — morda spoznate, da ni nikdar preveč resignacije. Na svidenje, Fani — gospod Megličar! (Pokloni se in odide.)

Fani (malomarno, brez povdarka, pa tudi brez ironije): Kdaj vas torej uzremo na odru, z lavorjevimi vencem v roki?

ne ostane stavka angleških premogarjev brez učinka. Vsi kotli italijanske mornarice, ki dobi-va premog iz Anglije, so že en mesec zakurjeni in požirajo ogromne množine premoga.

Z velikanskim zanimanjem zasledujejo delavci vsega sveta boj svojih angleških tovarišev. Generalna komisija strokovnih organizacij v Nemčiji je že nakazala pol milijona mark kot prvo podporo angleškim premogarjem.

Neomajno stališče rudarjev.

London, 4. marca. Predsednik rudarske federacije je izjavil poročevalcu »Timesov«, da smatrajo premogarji minimalno mezdo v sklenjenem obsegu za načelno vprašanje, o katerem je vsako nadaljno pogajanje nepotrebno.

Učinki stavke.

London, 4. marca. Iz Škotskega prihajajo poročila, da mnogo podjetij le s težavo še vzdržuje obratovanje. Položaj je za podjetja tem neprijetnejši, ker so nakladalci v Cukah ustavili izkladanje premoga. Londonske železniške družbe so z današnjim dnevom omejile železniški promet.

London, 4. marca. Predilnice so ustavile nakup bombaža, ker bodo vsled pomanjkanja premoga morale v nekaj dneh prenehati z delom.

Železna disciplina in vzoren red.

London, 3. marca. Vzlic silni obsežnosti premogarske stavke, ki je splošna, vlada vsepovsod vzoren red in se niso nikjer dogodili izgredi.

Solidarnost delavstva v tujini.

Bochum, 3. marca. Rudarska trozveza (socialno-demokratska, Hirsch-Dunckerjeva in poljska rudarska zveza) je izdala oklic na nemške rudarje, v katerem jih poziva, da opuste za čas angleške generalne stavke delo čez čas.

Berlin, 3. marca. Generalna komisija nemških strokovnih organizacij je nakazala glavnemu strokovnemu odboru angleških premogarjev pol milijona mark kot prvo podporo.

London, 3. marca. Od francoskih rudarjev je došlo brzojavno obvestilo, da v nekaj dneh ustavijo delo.

Dalekosežne posledice.

London, 3. marca. Po tovarnah, pristaniščih in v parnem ribištvi mora vsled pomanjkanja premoga praznovati mnogo tisoč delavcev. Cene živilom naraščajo.

Stavkujoči jamljo za red.

London, 3. marca. Stavkujoči rudarji so sprejeli v različnih okrožjih resolucijo, ki se zahvaljuje oblastim, da niso poslane posebnih policijskih organov in zagotavlja, da delavci ne bodo motili reda.

Posledice na Norveškem.

Kristiania, 3. marca. Vodstvo tovarne Borregaard v Sarpsborgu je dalo včeraj vsem svojim delavcem 14dnevno odpoved, ker tovarna vsled pomanjkanja premoga, ki ga je povzročila angleška rudarska stavka, ne more vršiti obratovanja. Odpoved zadene 2000 delavcev.

Ministrski predsednik proti podjetnikom.

London, 3. marca. Na zadnji konferenci rudniških lastnikov je imel ministrski predsednik Asquith velik govor, ki je bil patetičen in strasten apel na patriotizem rudniških baronov. Ali kapitalisti so sprejeli ta govor jako hladnokrvno, na kar jim je Asquith v pravem pomenu besede zakričal v obraz: »Na Vašo glavo pade odgovornost, ako pride ta dežela ob življenjsko kri industrije«.

ZADNJE VESTI.

PRED ZASEDANJEM DRŽ. ZBORA.

Dunaj, 4. marca. Predsednik dr. Sylvester je sklical starešinstvo poslanske zbornice za jutri opoldne. Poročila o kartelih nameravajo odstaviti z dnevnega reda, dokler narodnogospodarski odsek ne predloži poročila o kartelnem zakonu. S proračunsko razpravo je težava, ker ji zastavlja pot obstruirana predloga o italijanski fakulteti. Zbornica bo imela vsak dan seje, dokler ne bo rešeno prvo branje brambnih predlog, potem stopijo v ospredje odseki.

ŠEF AVSTRIJSKEGA GENERALNEGA ŠTABA V BERLINU.

Berlin, 3. marca. »Nordd. Allg. Ztg.« poroča: Dne 13. t. m. pride v Berlin šef generalnega štaba avstro-ogrške celokupne armade maršalni poročnik Schemua in bo cesarjev gost do 16. t. m. Dne 15. t. m. bo na vojaškem vežbališču v Döberitzu borilna vaja, ki se je udeležiti tudi Schemua.

POLITIČEN DVOBOJ.

Budimpešta, 3. marca. V včerajšnji seji posl. zbornice je posl. Pál od vladne stranke imenoval opozicionalne poslance komediante. Vsled tega ga je poslanec Csuhá pozval na dvoboj, ki se je

izvršil zvečer. Posl. Pál je lahko ranjen na ušesu, posl. Csuhá na prsih. Nasprotnika sta se pototala.

NEMŠKA BRAMBMA PREDLOGA.

Berlin, 4. marca. Novi nemški brambni zakon bo te dni izgotovljen in predložen 10. t. m. drž. zboru. Kakor poroča neka vojaška korespondenca, se ustanovi nova korna štaba v Allenšteinu na ruski meji in v Kolmarju (Alzacija).

BASSERMANN ODLOŽIL OFICIRSKO SARŽO?

Berlin, 4. marca. Veliko pozornost zbuja v političnih krogih vest, da je neki državni poslanec odložil oficirsko saržo. V parlamentarnih krogih sodijo, da gre za posl. Bassermanna ali pa Paascheja.

PORAŽEN CENTRUMAŠ DRŽAVNI POSLANEC.

Siegburg, 3. marca. Pri včerajšnji nadomestni državnozbornski volitvi v volilnem okraju Köln V. je bil izvoljen centrumaš Trimborn s 17.003 glasovi. Kakor znano je bil Trimborn v Kölnu podlegel socialnemu demokratu Hofrichtru. Nato mu je dal na razpolago centrumaški poslanec Becker svoj popolnoma varni okraj.

BALKANSKE ZMEDE.

Konflikt na turško-bolgarski meji. Sofija, 3. marca. Predpredvčerajšnjim so bili na turško-bolgarski meji spopadi. Vojski bolgarske straže v Idebiku pri Haskovem so ustrelili na bolgarskem ozemlju tihotapca. Turška straža je hotela s pomočjo bašibozukov spraviti truplo na turško ozemlje. Vsled tega je prišlo do streljanja, ki je trajalo dve uri; en Bolgar je bil ubit. Naslednjo noč so napadli Turki bolgarsko stražo sosednje vasi Hasobas, ki je streljala in na bolgarskem ozemlju ustrelila dva Turka. Do spopada je bilo prišlo tudi pri Svetem Juriju v plovdivskem okraju; slutijo, da je bil ranjen en Turek. Zdaj je zopet mir. Zadevo preiskujejo.

TRIPOLITANSKA VOJNA.

Koza cela, volk sit... Rim, 3. marca. Z ozirom na mirovno posredovanje velevlasti piše oficijozna »Tribuna«, da je Italija pripravljena ponuditi Turčiji častne mirovne pogoje, seveda če Turčija prizna popolno suvereniteto Italije nad Tripolitanijo in Cirenaiko. Tudi namere italijanske vlade napram arabskim plemenom so dobrohotne in Turčijo zadene težka odgovornost pred temi plemeni, če prepreči ali zavlači uresničenje teh namer.

Dosedanji italijanski »uspehi«.

Rim, 3. marca. Vojno ministrstvo je objavilo seznamek mrtvih in pogrešanih oseb, »da postavi na laž fantastne govornice o italijanskih vojnih izgubah«. Do 2. marca je padlo 37 častnikov in 499 vojakov, 1 častnik in 323 vojakov pa pogrešajo. Največ jih pogrešajo od 11. berzaljerskega polka in so bržčas mrtvi, ne da bi bila smrt uradno dognana.

Stališče Senusijev.

Bengazi, 3. marca. Izkrčevanje se nadaljuje. Iz Angije dosepele osebe poročajo, da je ondotno prebivalstvo popolnoma mirno in da željno pričakuje konca sovražnosti, ker mu je blokada obrežja prizadajala občutno škodo. Tudi vesti o nevtalnosti Senusijev potrjujejo kot resnične.

KITAJSKA REVOLUCIJA.

Nemiri v Pekingu.

Peking, 3. marca. Nemiri so se v zgodnjih jutranjskih urah ponovili na zapadnem koncu mesta. Izgredniki so oplenili trgovine in zapalili več poslopij. V Pekingu je poslan general Liuanheng z republikansko armado, da napravi red.

Varnostne odredbe tujih poslanstev.

Peking, 3. marca. Tujna poslanstva so na skupni konferenci sklenila zbrati vse svoje čete v Pekingu. Še danes dosepe iz sosednjih pristanišč v Peking mešan oddelek 1000 mož.

Vojaška vstaja v Mukdenu?

Mukden, 3. marca. Iz strahu pred vporom so razorožili in razpustili 9. in 10. bataljon v Mukdenu.

Čudno vedenje Juanšikaja.

London, 3. marca. Juanšikaj je opustil namero, da odide v spremstvu generala Lihuanhenga preko Hankova v Nanking na zaprisego. Doslej velevlastem ni še naznanil svoje izvolitve zn. predsednika republike in tudi ni zahteval od njih pripoznanja nove vladne oblike.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in salaga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Svarilo.

Svarim vsakogar v njegovem lastnem interesu, naj ne zamenjava oseb, o katerih se zadnje dni širijo razne govorice.

»Graparjeva« bi se mogla imenovati edinole moja žena, ki pa nima z afero nobenih stikov.

Grapar Anton,

črkostavec in posestnik na Glincah.

Stavbena in gostilniška zadruga Delavski Dom v Trbovljah

r. z. z. o. p.

Vabilo na redni občni zbor

ki bo v nedeljo dne 10. marca 1912 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih »Delavskega doma«.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorništvu.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Raznoterosti.

V Trbovljah, 25. svečna 1912.

Za načelstvo;

Peter Grobler.

Ignacij Sitter.

Delavska hranilnica in posojilnica

vpisana zadruga z omejenim jamstvom v Ljubljani

vabi na

III. redni občni zbor

ki se vrši 9. marca ob 8. zvečer v Šelenburgovi ul. št. 6/II.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
 2. Potrjenje letnega računa.
 3. Razdelitev čistega dobička.
 4. Volitev načelstva in nadzorstva.
 5. Razpravljanje in sklepanje o predlogih posameznih članov.
- V slučaju nesklepčnosti se vrši v smislu § 30. zadruginih pravil dne 23. marca ob istem času ravnotam drug občni zbor z istim dnevnim redom.

Načelstvo.

Splošna delavska zveza »VZAJEMNOST«

za Kranjsko

vabi na

III. redni letni in objednem ustanovni občni zbor,

ki se vrši

v nedeljo, dne 24. sušca 1912, ob pol 10. uri dopoldne 2. salonu gostilne »International« v Ljubljani, Resljeva c. 2 v

Dnevni red:

1. Volitev komisije za pregledovanje mandatov.
2. Poročila: a) načelnika, b) blagajnika, c) tajnika, d) nadzorstva.
3. Volitev zveznega načelstva in kontrolne komisije.
4. Sklepanje o pripravljenih predlogih.
5. Raznoterosti.

Glas in sedež na občnem zboru imajo v §§ 21 do 25 določene osebe.

Imena in naslove izvoljenih delegatov je vposlati zveznemu načelstvu najkasneje do 16. marca, do istega roka je tudi vposlati načelstvu vse samostojne predloge, ker bi sicer ne prišli na zveznemu zboru v razpravo.

Ljubljana, 22. februarja 1912.

Za zvezino načelstvo:

Jos. Petrič,
t. č. tajnik.

Dr. Jos. A. Tomšič,
t. č. predsednik.

Potnik Srečko, Slomškova ulica št. 27 v Ljubljani

destilacija sadnih vonjav in izdel. naravnih sokov priporoča:

- Sadni grog izborna brezalkoholna zgoščava.
- Sadni grog je prijetne vonjave, izbornega okusa.
- Sadni grog je gorka zimska pijača.
- Sadni grog je vir novih dohodkov za gostilne, kavarne, konsumna društva.
- Sadni grog obstoji delno iz naravnih sadnih sokov, delno iz finih vonjav.
- Sadni grog je idealna pijača za mladino in odrasle.
- Sadni grog se vživa pri svatbah, rodbinskih večerih i. t. d.
- Sadni grog stane 1 K t. j. 25 porcij K 280, pri večjem odjemu znaten popust.

SLAVIJA

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopeje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA »SLAVIJA« ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbitevje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čist dobiček svojim članom. Življenske police banke »Slavije« so neizpodbitne in nezapadle. Gmojno podpira banka »Slavija« narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54 milijonov jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2.495.719. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto.

GENERALNI ZASTOP »SLAVIJE« VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.